

รายงานผลงานเรื่องเต็มการตลาดที่สิ้นสุด

๑. **ชุดโครงการวิจัย** : โครงการพัฒนาและทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
๒. **โครงการวิจัย** : วิจัยและทดสอบพันธุ์กล้วยไม้และไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
กิจกรรม : สำรวจและรวบรวมข้อมูลการตลาดและการผลิตไม้ดอกไม้ประดับในภาคใต้ตอนล่าง
๓. **ชื่อการตลาด** : สำรวจและรวบรวมข้อมูลการตลาดและการผลิตไม้ดอกไม้ประดับในภาคใต้ตอนล่าง
Explore and gather market data and produce flowers in the Southern Area.

๔. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าการตลาด : นางสาว ญัฐญา ตีรักษา **หน่วยงานต้นสังกัด** ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา

ผู้ร่วมงาน : นายสมพงษ์ ประสานสงฆ์, นายวิทยา เจาะจารจน์

หน่วยงานต้นสังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา

๕. บทคัดย่อ

ทำการสำรวจตลาดไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดยะลา และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าไม้ดอกไม้ประดับที่มีปริมาณมากที่สุดในตลาดได้แก่ เบญจมาศที่มีสีเหลือง และสีขาว ส่วนสีอื่น ๆ กลุ่มผู้ค้าจะทำการเปลี่ยนดีได้โดยใช้ดอกเบญจมาศสีขาวแล้วให้ดูสีที่ต้องการ คิดเป็น ๙๕% ส่วนดอกไม้อื่น ๆ จะสั่งมาบ้างในกรณีที่ถูกค้าต้องการให้จัดด้วยดอกไม้อะไร และแหล่งที่สั่งซื้อจะมาจก มาเลย์เซียเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบ้างที่มาจากอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนแหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญได้ทำการสำรวจในจังหวัด ยะลา ตรัง และสตูล พบว่ามีการปลูกใช้ในพื้นที่เป็นส่วนมากและยังไม่เพียงพอในพื้นที่ และมีไม้ดอกไม้ประดับที่นำมาจากภาคกลางและภาคเหนือของประเทศไทย เช่น หน้าวัว, แกลดิโอลัส, เฮลิโคเนีย, แอสเตอร์ เป็นต้น จะนำมาจำหน่ายตามที่ผู้ซื้อสั่งเท่านั้น คิดเป็น ๕ % ของดอกไม้ทั้งหมด ช่วงเดือนที่มีการสั่งซื้อดอกไม้มากที่สุดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างคือช่วงเดือน มีนาคม, กันยายน และธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีการสำเร็จการศึกษาของโรงเรียนต่างๆ ช่วงรับปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย และงานประจำจังหวัดที่จัดขึ้นของแต่ละพื้นที่

๖. คำนำ

มีรายงานการนำเข้าดอกไม้ทั่วประเทศใน ปี ๒๕๔๘ นำเข้าคิดเป็นมูลค่า ๙,๕๕๒,๗๖๒ บาท ปี ๒๕๔๙ นำเข้าคิดเป็นมูลค่า ๑๓,๗๔๒,๒๘๔ บาท ปี ๒๕๕๐ นำเข้าคิดเป็นมูลค่า ๘,๑๖๕,๑๕๘ บาท ปี ๒๕๕๑ นำเข้าคิดเป็นมูลค่า ๑๓,๘๗๗,๘๑๘ บาท (สถาบันวิจัยพืชสวน, ๒๕๕๒) ในปัจจุบันมีเกษตรกรสนใจปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากต่างประเทศมีจำนวนมากขึ้น (กรมส่งเสริมการส่งออก, ๒๕๕๖) ร้านขายดอกไม้ในจังหวัดยะลา และอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาให้ข้อมูลว่า ไม้ดอกไม้ประดับที่มีจำหน่ายในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีการนำเข้ามาจากทางภาคเหนือ และภาคกลางที่เป็นแหล่งผลิตไม้ดอกไม้ประดับของประเทศไทย แต่ปริมาณไม้ดอกไม้ประดับที่นำเข้ามาในพื้นที่ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดในพื้นที่ เพราะในบางช่วงเวลาที่ตลาดต้องการมากๆ ต้องรอสั่งไม้ดอกไม้ประดับจากแหล่งผลิตอื่นๆ ซึ่งแหล่งผลิตอยู่ไกลและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มขึ้น ไม้ดอกไม้ประดับที่ตลาดในพื้นที่ภาคใต้ต้องการมาก เป็นไม้ตัดดอก ไม้ตัดใบ ไม้กระถาง

เพื่อใช้ในการจัดซื้อดอกไม้ในงานต่างๆ ใช้ระดับสถานที่ ตามส่วนราชการ โรงแรม และตามอาคารบ้านเรือนเพื่อความสวยงาม ไม้ดอกที่มีแหล่งปลูกในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่สำคัญ ได้แก่ เบญจมาศ ปลูกที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา หน้าวัว ปลูกที่จังหวัดตรัง และจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งจำหน่ายพันธุ์ให้แก่เกษตรกร ไม้ดอกบางชนิดมีประโยชน์หลายด้าน เช่น ดาหลาดอกอ่อนและหน่ออ่อนใช้ประกอบอาหารได้ และเป็นไม้ตัดดอกที่เป็นที่ต้องการของตลาดแต่มีการผลิตน้อย เนื่องจากแหล่งปลูกอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ นิยมนำดอกไม้ประกอบอาหารก่อนที่จะเก็บดอกไปใช้เป็นไม้ประดับตกแต่ง ส่วนลำต้นยังใช้เป็นเส้นใยในการจักสารได้อีกด้วย ซึ่งเป็นความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง จากการสำรวจตลาดไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่จังหวัดยะลาและ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าผู้ประกอบการร้านดอกไม้มีความต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากขึ้นโดยเฉพาะ เบญจมาศ และหน้าวัว เนื่องจากสามารถปักแจกันได้นาน มีความทนทาน แต่ไม่มีความหลากหลายในทางลักษณะและสีของดอกไม้ ส่วนใหญ่ต้องสั่งซื้อจากตลาดปากคลองตลาด และตลาดสี่มุมเมือง ต้องสั่งซื้อก่อนล่วงหน้า ๑ สัปดาห์ และช่วงที่ตลาดต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากที่สุดคือ กันยายน ตลาดที่ยะลาต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากที่สุด ตุลาคม ตลาดที่หาดใหญ่ ต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากที่สุด ปริมาณไม้ดอกไม้ประดับที่กลุ่มร้านค้าต้องการคือ เบญจมาศ หน้าวัว กัลยไม้ ไม้ตัดใบต่างๆ ข้อมูลการนำเข้าไม้ดอกจากมาเลเซียของด่านเบตง จังหวัดยะลา มีรายงานการนำเข้าดอกเบญจมาศ ในปี ๒๕๕๐ คิดเป็นมูลค่า ๑๕,๔๖๘,๒๒๐ บาท และในปี ๒๕๕๑ คิดเป็นมูลค่า ๑๑,๓๘๐,๐๐๕ บาท เห็นได้ว่าปริมาณการนำเข้าลดลงเนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับขึ้นมาทดแทนการนำเข้า แต่ยังคงสั่งซื้อพันธุ์จากต่างประเทศ เมื่อนำมาปลูกพันธุ์ที่นำมาไม่เหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรจึงไม่ปลูกพันธุ์ใหม่ๆ พันธุ์ที่ใช้เป็นพันธุ์ที่มีปลูกอยู่ในพื้นที่อยู่แล้ว จึงไม่มีความหลากหลายของไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และคุณภาพของดอกไม้ยังไม่ได้มาตรฐานของตลาดจึงทำให้ผลผลิตที่ตกเกรดมีเป็นจำนวนมาก ในการทำการวิจัยครั้งนี้มีการทำแบบสำรวจชนิด ปริมาณ คุณภาพไม้ดอก ช่วงเวลาที่ตลาดต้องการ ความต้องการปลูกไม้ดอกไม้ประดับของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลาและจังหวัดอื่นๆ ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

๗. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์ : แบบสัมภาษณ์เกษตรกร, ข้อมูลมือสอง, สมุดบันทึก, กล้องถ่ายรูป, ปากกา, คอมพิวเตอร์

- วิธีการ : จัดทำแบบสำรวจ และทดสอบแบบสำรวจในการรวบรวมข้อมูลของการตลาดในแต่ละจังหวัด

ภาคใต้ตอนล่าง ความต้องการไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่, ปริมาณการผลิตจริงในพื้นที่ของแต่ละจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง (จ.สตูล, จ.พัทลุง, จ.ตรัง, จ.สงขลา, จ.ปัตตานี, จ.นราธิวาส, จ.ยะลา และที่ส่งไปยังมาเลเซีย) และใช้ข้อมูลมือสองที่รวบรวมได้จากการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากด่านต่างๆในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ช่วงที่ตลาดมีความต้องการไม้ดอกไม้ประดับมากที่สุดของแต่ละจังหวัด รวบรวมข้อมูลการตลาดและการผลิตหน้าวัว, ดาหลา, เบญจมาศ และแก่นตะวัน ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยศึกษาข้อมูลดังต่อไปนี้

- ข้อมูลความต้องการไม้ดอกไม้ประดับ, มูลค่าไม้ดอกไม้ประดับ

- ข้อมูลปริมาณการผลิต

- ข้อมูลด้านอุตุนิยมิวิทยา และสภาพแวดล้อมได้แก่ ความสูงจากระดับน้ำทะเล, ความลาดเอียงของพื้นที่ ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศ ความเข้มแสง ในพื้นที่ปลูก
- ข้อมูลด้านการดูแลจัดการการผลิต
- ข้อมูลวิธีการจัดจำหน่าย และข้อมูลด้านการตลาดของเกษตรกร
- เวลาและสถานที่ : เริ่ม ตุลาคม ๒๕๕๖ สิ้นสุด กันยายน ๒๕๕๗ สถานที่ดำเนินการ จ.ยะลา จ.สงขลา จ.สตูล และ จ.ตรัง

๘. ผลการทดลองและวิจารณ์

๑. การปลูกเบญจมาศของเกษตรกรในพื้นที่ อ.เบตง จ.ยะลา มีเกษตรกรผู้ปลูกจำนวน ๓ ราย รวมกลุ่มกัน **การเตรียมดิน** : ไถดินด้วยรถไถเดินตาม จำนวน ๒ ครั้งตากดินไว้ครึ่งละประมาณ ๑๐ วัน แล้วไถด้วยรถไถเดินตามอีกรอบ แล้วหว่านแกลบ ๒-๓ ถังปุ๋ย/แปลง มูลไก่ ๑ ถังปุ๋ย/แปลง และโดโลไมท์ เพื่อปรับสภาพดิน แล้วใช้รถโรตารีไถพรวนอีกครั้ง เพื่อคลุกเคล้าให้เข้ากัน หรือใช้แรงงานคนสับตีร่อน ทำร่องสูง ๕๐ ซม. แต่แปลงกว้าง ๑ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ห่างกัน ๐.๕ เมตร วางตาข่ายแล้ว ให้หว่านปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕ กก./แปลง รดน้ำก่อนทำการปลูกยอดพันธุ์

การปลูก และ ระยะปลูก : ปลูกแบบเตี้ยยอด โดยเกษตรกรจะเตี้ยยอดต้นอ่อน หลังจากต้นกล้าตั้งตัวได้แล้ว โดยจะเตี้ยยอดออกแต่งให้เหลือ ๒-๓ ยอด/หลุม ต้นอ่อนจะแตกยอดออกมาอีกหลายรอบ ทำให้ประหยัดยอดพันธุ์ซึ่งมีราคาแพงหรือขาดแคลน ใช้ระยะปลูก ๒๕x๒๐ ซม.

การให้น้ำ : น้ำที่ใช้รดเบญจมาศมาจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติเป็นน้ำประปาภูเขา โดยต้องมีการรดน้ำทุกวันเพื่อให้ดินชุ่มแต่ไม่แฉะ การรดน้ำจะรดช่วงเช้า ๕.๐๐ น. ถึง ๑๔.๐๐ น. เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ใบเปียกช่วงกลางวันเป็นการป้องกันการระบาดของเชื้อรา โดยจะใช้แรงงานคนใช้สายยางฉีดฝักบัวเดินรดตามแปลง

การตรวจโรคและแมลง : ตรวจดูโรคและแมลงเป็นระยะในช่วงการออกดอกทุกสามวัน ดูลักษณะอาการของต้นเบญจมาศ และการเข้าทำลายดอกของโรคและแมลง โรคและแมลงที่พบมี

- **โรคใบจุด** : สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Septoria* sp. **ลักษณะอาการ** ใบเป็นจุดสีน้ำตาลไหม้ บางครั้งจะมีขอบแผลสีเหลือง ลักษณะแผลค่อนข้างกลมมีขอบชัดเจน เมื่อแผลขยายใหญ่ขึ้น หรือหลายๆแผลขยายมาชนกัน จะทำให้ใบไหม้แห้งและร่วงหล่นไปในที่สุด โรคใบจุดนี้จะเริ่มเป็นที่ใบล่างๆที่ติดพื้นดินก่อนแล้วค่อยๆลามขึ้นไปจนถึงยอด **การแพร่ระบาด** สปอร์ที่อยู่ตรงกลางแผลจะปลิวไปตามลม หรือถูกน้ำชะล้างกระเด็นจากต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่งได้ โรคนี้ระบาดมากในฤดูฝน การป้องกันกำจัด ไม่ควรปลูกต้นเบญจมาศชิดกันเกินไป เพราะจะทำให้อากาศไม่ถ่ายเท มีผลให้ความชื้นระหว่างโคนต้นสูง เหมาะแก่การแพร่ระบาดของโรคมัยขึ้น และควรพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แคบแทน มาเนบ หรือไซเนบ ให้ทั่วโดยเฉพาะบริเวณโคนต้น

- **เพลี้ยไฟ** : ลักษณะการทำลาย ชอบทำลายส่วนอ่อนและส่วนยอดของพืช จะทำลายดอกทันทีที่ดอกตูมเท่าหัวไม้ขีด ดอกจะแคระแกรนไม่คลี่บานตามปกติ หรือ ทำให้กลีบดอกมีสีน้ำตาลไหม้ เหี่ยวแห้ง เนื่องจากเพลี้ยไฟมีขนาดเล็ก จึงมักชุกซ่อนหลบหลีกการสังเกต การใช้สารเคมีฉีดพ่นได้ไม่ทั่วถึง การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมี เช่น คาร์บาริล, เอ็นโดซัลแฟน, กุซาไธออน-เอ, มาลาไธออน, เมทธิโคคาบ, คาร์โบซัลแฟน, โพรไรโอฟอส, ฟอรัมีทาเนต, อะบาเมคติน, เบนฟูราคาร์บ และฟิโปรนิล ซึ่งการใช้สารเคมีเหล่านี้ควรคำนึงถึงพืชที่จะพ่น สภาพและท้องที่การระบาด ตลอดจนความรุนแรง ควรพ่นสารเคมีค่อนข้างถี่คือประมาณ ๓-๕ วัน โดยพ่นติดต่อกัน ๒-๓ ครั้ง จนจำนวน

เปลี้ยไหลลงแล้วเว้นระยะห่างออกไป สำหรับพืชที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษควรให้ปุ๋ยทางใบพ่นให้พืชเพื่อให้ฟื้นตัวเร็ว หลักการใช้สารเคมีคือ เมื่อสังเกตเห็นลักษณะการเข้าทำลายของโรคหรือแมลงแล้วจึงทำการฉีดพ่น

การเก็บเกี่ยว : ตัดทั้งซ่อ โดยใช้กรรไกรตัดแต่ง ตัดที่โคนต้นให้ได้ก้านดอกยาวที่สุด (๘๐-๑๐๐ ซม.) และตัดในช่วงตอนเย็น เพื่อไม่ให้เบญจมาศเหี่ยวง่าย เบญจมาศดอกเดี่ยวจะเก็บเกี่ยวเมื่อดอกบานใกล้จะเต็มที่ คือบาน ๗๐-๘๐ % สังเกตได้ว่าก่อนที่เกสรตัวผู้และกลีบดอกชั้นในจะบานเต็มที่ ส่วนเบญจมาศดอกซ่อจะเก็บเกี่ยวได้เมื่อจำนวนดอกในซ่อบาน ๗๐% เมื่อตัดซ่อดอกแล้ว จะนำมาตัดแต่งให้ได้ก้านยาว ๗๐-๗๕ ซม. แต่งดอกที่เก้งก้างไม่ได้ตำแหน่งออก เอาใบส่วนล่างออกบ้างและทำการห่อซ่อดอกด้วยกระดาษห่อละประมาณ ๑ กก. แล้วนำซ่อดอกปักแช่น้ำในกระป๋องน้ำทันที เพื่อกันอากาศเข้าอุดตันท่อลำเลียงน้ำซึ่งจะทำให้ดอกเบญจมาศเหี่ยวได้โดยง่าย

ตลาด : จะส่งไปยังตลาด อ.เบตง อ.เมือง จ.ยะลา และส่งขายไปยัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา, จ.พัทลุง โดยส่งไปกักรถตู้โดยสารประจำทาง แต่ปริมาณไม่พอต่อความต้องการ

ปัญหา : ปริมาณที่ออกสู่ตลาดมีน้อยมีผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานเป็นจำนวนมาก กิ่งแขนงและใบมีความแข็งทำให้แม่ค้าผู้จำหน่ายไม่ชอบ ลำต้นมีขนาดใหญ่และแข็ง ไม่มีความหลากหลายของชนิดและสีดอก

๒. การปลูกหน้าวัวของเกษตรกรในพื้นที่ อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง มีเกษตรกรผู้ปลูกจำนวน ๑ ราย

เกษตรกรเป็นผู้ปลูกหน้าวัวส่งออกไปต่างประเทศ แปลงปลูกยกทรงโดยใช้ เศษอิฐมอญและเศษถ่านเป็นวัสดุปลูก แปลงปลูกมีขนาดกว้างประมาณ ๑.๘๐ ม. ใช้ระยะปลูก ๕๐x๕๐ ซม. เว้นทางเดิน ๑ ม. เมื่อปลูกแล้วก็ควรใช้ไม้หลักยึดลำต้นไว้ไม่ให้ล้ม การให้น้ำ วันละ ๒ ครั้ง เช้าและเย็น หรือวันละ ๓ ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ปลูกหน้าวัว ดินฟ้าอากาศ หรือเมฆครึ้ม อากาศไม่ร้อนจัด อาจจะรดน้ำหน้าวัววันละครั้ง อากาศร้อนให้น้ำ ๒ ครั้ง/วัน การให้ปุ๋ยปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๑ ช้อนชา/ต้น ให้ทุก ๑๕ วัน

โรคและแมลง : โรคใบแห้ง บางครั้งอาการอย่างนี้ก็ได้เกิดจากเชื้อราเสมอไป เช่น ถ้าได้รับแสงมากเกินไปขาดความชื้นใบอาจไหม้และแห้งได้ และถ้าใบแห้งเกิดจากใบล่างที่แก่ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องร้ายแรง แต่ถ้าเกิดกับใบที่ยังไม่แก่จัด และไม่ไช่ใบล่าง อาจเกิดจากเชื้อราพวก *Phytophthora Collectotrichum* หรือ *Anthracoise* ลักษณะอาการจะแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของเชื้อ ควรใช้พันธุ์พืชต้านทานจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุด โรครากเน่า เกิดจากเครื่องปลูกที่ไม่เหมาะสม เป็นแหล่งของโรคและเกิดพวกเห็ดรา หรืออาจเป็นเพราะการระบายน้ำไม่ดีพอ

การเก็บเกี่ยว : ควรตัดเมื่อปลีเปลี่ยนมาเป็นสีขาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวปลี ตัดระยะนี้จานดอกจะคลี่เต็มที่ สีเป็นมันสดใส การตัดระยะนี้ดอกเก็บได้ทนประมาณ ๑๒ วัน ถ้าตัดในขณะที่เปลี่ยนเป็นสีขาวหมดหรือสีขาว ๓/๔ ของความยาวปลี จะเก็บได้นานประมาณ ๒๓ วัน แต่จานรองดอกในระยะนี้จะคลายความสดใส ถ้าตัดขณะที่ปลีเปลี่ยนเป็นสีขาวหมดหรือสีขาวย่นเริ่มจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ซึ่งเป็นระยะที่ดอกบานเต็มที่หรือค่อนข้างแก่ การตัดระยะนี้ จะทำให้เก็บได้ทนนานถึง ๒๗ วัน แต่จานรองดอกและปลี ขาดความสดใสและเงางาม การเก็บรักษาดอกหน้าวัวหลังจากตัดดอกจากต้น ตัดก้านด้วยมีดเบาๆ เพราะจะทำให้จานรองดอกช้ำง่าย เมื่อช้ำแล้ว จะทำให้คุณภาพดอกเสียไป ถ้าไม่ใช้การจุ่มดอกให้เปียก ก็ควรพ่นน้ำเป็นละอองฝอยไปที่ดอกและจานรองดอก จะทำให้เก็บรักษาความชื้น และดอกสดใสนสวยงาม

การตลาด: การผลิตหน้าวัวเป็นไม้ตัดดอกที่มีต้นทุนการผลิตสูงมาก และให้ผลตอบแทนต่ำกว่าไม้ดอกชนิดอื่น ๆ ดังนั้นจึงทำให้ปริมาณการผลิตมีไม่มากนัก ราคาค่อนข้างดี โดยมีราคาเฉลี่ยอยู่ประมาณ ๕-๑๐ บาท/ดอก พันธุ์ที่นิยมที่สุดได้แก่พันธุ์ดวงสมรฐานรองดอกมีสีแดง

ปัญหา: ปริมาณการออกดอกของหน้าวัวในหนึ่งเดือนจะให้ผลผลิต ๑-๒ ดอก/ต้น ทำให้มีปริมาณที่ออกสู่ตลาดน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด

๓. การปลูกตาหลาของเกษตรกรในพื้นที่ อ.ควนกาหลง จ.สตูล มีเกษตรกรผู้ปลูกจำนวน ๑ ราย

เกษตรกรปลูกร่วมกับไม้ผลและไม้อื่นๆ ในพื้นที่ ๒ ไร่ พันธุ์ที่ใช้เป็นพันธุ์ที่หาได้ทั่วไป เช่น พันธุ์ดอกสีแดง และดอกสีชมพู มีการขยายพันธุ์ปลูกโดยใช้หน่อ ปลูกจนเต็มพื้นที่ ปลูกสลับกับไม้ใหญ่ไม่มีระยะปลูกที่แน่นอน การดูแลรักษา ให้น้ำวันละครั้งในตอนเช้า ให้ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ ให้พร้อมกับไม้ผล สัปดาห์หนึ่ง การเก็บเกี่ยว เกษตรกรให้ผู้ที่ต้องการเข้าไปตัดดอกเองในพื้นที่ขายในราคาต่อกลีบ ๕ บาท ส่วนมากจะใช้มากในช่วงเดือนสิงหาคม และ ธันวาคม ซึ่งมีการจัดงานของจังหวัดสตูล เกษตรกรสามารถขายดอกตาหลาได้เฉลี่ยปีละ ๓๕,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นกับการดูแลรักษาของเกษตรกร และจำนวนดอกที่ออกตลอดปีของดอกตาหลา โรคและแมลงไม่มี ทำให้ไม่ต้องใช้สารเคมี

๔. ตลาดของไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ตลาดที่เป็นแหล่งกระจายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างคือตลาด อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มีจำนวนผู้ประกอบการค้าไม้ดอกไม้ประดับที่ได้จากการสัมภาษณ์มีจำนวน ๒๕ ราย เป็นผู้ประกอบการนำเข้าและส่งไม้ดอกไม้ประดับจำนวน ๔ ราย ที่เป็นรายใหญ่ในการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับ พบว่าไม้ดอกไม้ประดับที่ตลาดใช้มากที่สุดของภาคใต้ตอนล่าง มี เบญจมาศ กล้วยไม้สกุลหวาย, ไม้ใบ, หน้าวัว และแอสเตอร์ รวมไม้ดอกไม้ประดับนำเข้าจากต่างประเทศ ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากแหล่งต่างๆในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

แหล่งนำเข้า	ชนิดพืช	แหล่งที่มา	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)
ด่านสะเดา จ.สงขลา	ดอกเบญจมาศ	มาเลเซีย	๒๐๙,๑๐๒	๕,๑๔๓,๖๘๗
	ดอกไม้อื่นๆ	มาเลเซีย	๓๙,๗๔๒	๑,๐๗๐,๔๑๖
ด่านเบตง จ.ยะลา	ดอกเบญจมาศ	มาเลเซีย	๖๗๔,๘๙๕	๑๓,๑๔๙,๑๗๐
	ดอกไม้อื่นๆ	มาเลเซีย	๑๕๒,๖๐๔	๒,๒๑๐,๙๕๐
ขนส่งไปรษณีย์	ดอกเบญจมาศ	ในประเทศ	๗๘๖,๔๙๓	๑๗,๗๕๖,๖๔๔
	ดอกไม้อื่น	ในประเทศ	๓๒,๓๔๐	๑,๐๘๑,๑๐๐
	ดอกเบญจมาศ	มาเลเซีย	๕๖๒,๒๐๐	๙,๘๑๘,๔๐๐
รวม			๒,๔๕๗,๓๗๖	๕๐,๒๓๐,๓๖๗

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจเกษตรจังหวัดยะลา สรุปรายงานการนำเข้าและส่งออกผลผลิตทางการเกษตร(๒๕๕๖)

ผู้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับมีการใช้ไม้ดอกเป็นจำนวนมากขึ้นอยู่กับช่วงฤดูที่ดอกไม้แต่ละชนิดออกสู่ตลาด และความต้องการของลูกค้าในแต่ละพื้นที่ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

ชนิดพืช	ปริมาณไม้ดอกไม้ประดับที่ใช้ในแต่ละเดือน (กำ, มัด)											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยไม้	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๕๐๐	๔๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
เบญจมาศ	๗๐๐	๖๐๐	๑,๐๐๐	๖๐๐	๗๐๐	๕๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๑,๐๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๑๒,๐๐
หน้าวัว	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
ดาหลา*	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๖๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๖๐๐	๔๐๐	๓๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๗๐๐
อื่นๆ	๒๕๐	๑๐๐	๓๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๕๐	๑๕๐	๒๐๐	๔๐๐	๒๐๐	๑๕๐	๕๐๐

ที่มา : ผู้ขายดอกไม้ในจังหวัดยะลา จำนวน ๑๕ ราย และอ.หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๑๐ ราย (*จำนวนดอกดาหลา)

วิจารณ์การทดลอง ข้อมูลการตลาดของผู้จำหน่ายเป็นค่าประมาณการผู้ประกอบการไม่ได้ให้ข้อมูลตามจริง จึงทำให้ได้ข้อมูลเป็นค่าการประมาณการใช้ไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในแต่ละเดือนเพื่อจะวางแผนการผลิตไม้ดอกไม้ประดับให้ออกในช่วงที่ตลาดต้องการเพื่อลดการนำเข้า

๙. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การสำรวจตลาดไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ ภาคใต้ตอนล่าง แหล่งปลูกเบญจมาศแหล่งใหญ่อยู่ในจังหวัดยะลา แหล่งปลูกหน้าวัวที่จังหวัดตรัง และแหล่งปลูกดาหลาที่จังหวัดสตูล ตลาดส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นแหล่งส่งไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง เบญจมาศที่นิยมคือพันธุ์พุ่มาทั้งสีเหลืองและสีขาว หน้าวัวที่นิยมคือพันธุ์เปลวเทียนภูเก็ต และพันธุ์ Tropical ดาหลานิยมสีส้มสีแดงสดและรูปทรงแปลกตา ส่วนมากดอกดาหลาใช้สำหรับจัดหน้าเวทีการแสดงต่างๆ ของจังหวัด ไม้ดอกไม้ประดับส่วนใหญ่นำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย ใช้สำหรับจัดพวงมาลัยสำหรับไหว้พระ คิดเป็น ๗๐% ของการนำเข้า และอีก ๓๐% ใช้สำหรับทำช่อดอกไม้ประดับตกแต่งสถานที่สำคัญในงานต่างๆในรอบปี เช่น งานประจำปีของจังหวัด, งานกีฬาของแต่ละโรงเรียน, งานรับปริญญา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ : ไม้ตัดดอกที่มาจาก อ.เบตง จ.ยะลา ผู้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับต้องการให้กิ่งและก้านดอกมีขนาดเล็กและไม่แข็ง มีความสม่ำเสมอในการจัดส่งให้แก่ผู้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ มีสีส้มหลากหลาย หน้าวัวมีการลงทุนสูง เพราะต้องปลูกในโรงเรือนจำเป็นต้องมีโรงเรือนที่เหมาะสมสำหรับการปลูกของหน้าวัวในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีฝนตกชุกและมีบางพื้นที่มีน้ำขังเป็นปัญหาสำหรับการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้ไม้ดอกไม้ประดับมีปัญหาโรคเชื้อรา และโรครากเน่าได้ รวมทั้งไม้ดอกไม้ประดับอื่นๆด้วย

๑๐. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ : นำข้อมูลปริมาณไม้ดอกไม้ประดับที่ต้องการในตลาด อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ จ.ยะลา ไปวางแผนการผลิตให้ออกดอกในช่วงที่ตลาดต้องการ และมีความหลากหลายของชนิดไม้ดอกไม้ประดับ ผลิตไม้ดอกไม้ประดับตามความต้องการของตลาดในพื้นที่ภาคใต้ แนะนำ ส่งเสริมให้เกษตรกรที่สนใจปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นพืชเสริมรายได้ในขณะที่ไม่เศรษฐกิจหลักยังไม่ให้ผลผลิตหรือราคาตกต่ำ

๑๑. คำขอขอบคุณ : เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ของ จ.ยะลา จ.ตรัง และ จ.สตูล ที่ให้ข้อมูลการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ผู้ประกอบการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ จ.ยะลา ที่ให้ข้อมูลการจำหน่ายและการนำเข้าไม้ดอกไม้ประดับจากมาเลเซีย ด้านต่างๆที่ให้ข้อมูลการนำเข้าและส่งออกไม้ดอกไม้ประดับสำนักงานเศรษฐกิจเกษตรจังหวัดยะลา ที่ให้ข้อมูลไม้ดอกไม้ประดับของภาคใต้

๑๒. เอกสารอ้างอิง

๑. สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร. ๒๕๕๒. เอกสารประกอบการประชุม แผนงานไม้ดอกไม้ประดับ. สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ๒๐-๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ณ สถาบันวิจัยพืชสวน.
๒. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. ๒๕๕๖. แนวโน้มสถานการณ์ไม้ดอกไม้ประดับปี ๒๕๕๖. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ.

๑๓. ภาคผนวก

ภาพ ตลาดไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และการนำไปใช้ประโยชน์

ภาพ แปลงไม้ดอกไม้ประดับของเกษตรกร

